

Co-funded by
the European Union

SOFT SKILLS У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЕКСПЕРТИЗА ЄС

*Науково-методичні тези
Міжнародної програми
підвищення кваліфікації для викладачів*

21 квітня – 31 травня

Том II

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2025

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

*Рекомендовано до друку вченою радою
Навчально-наукового інституту права ім. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 5 від 09 грудня 2025 р.)*

Відповідальна за випуск:

Лотиш Т. В., доктор філософії у галузі права.

Soft Skills у вищій освіті: експертиза ЄС: науково-методичні тези Міжнародної програми підвищення кваліфікації для викладачів (м. Острог, 21 квітня – 31 травня). Острог: Вид-во НаУОА, 2025. Том II. 276 с.

DOI 10.25264/05.12.2025.276

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають Європейський Союз або Виконавче агентство з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести відповідальність за них.

УДК 378.016+37.014.242:340(4-6ЄС)(063)

© Автори, 2025
© Вид-во НаУОА, 2025

Пясецька М. С. SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ: ЄВРОПЕЙСЬКА РАМКА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ОСВІТЯН	228
Решетнікова О. В. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ	231
Русавська В. А. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	235
Рябець С. І. SOFT SKILLS, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА	239
Сагач О. М. ВИКОРИСТАННЯ КОУЧИНГОВОЇ МОДЕЛІ GROW У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ	241
Сакалюк О. О. ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	244
Сафонова Н. М. ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ МОНІТОРИНГУ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ	247
Світлична А. В., Кріль Є. В. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ	252
Середницька І. А. ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ	254
Сидоренко А. І. SOFT SKILLS В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	258
Сидоренко Т. В. РОЛЬ SOFT SKILLS У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ОСВІТІ	261
Сидоренко Т. М. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	264
Сідина Л. П. ЕМОЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ У ВЗАЄМОДІЇ З КЛІЄНТАМИ: СЕКРЕТ УСПІХУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ	267
Скрипник А. Ю. МЕТОДИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	269
Сніжко Л. Л., Малахова Ю. А. SOFT SKILLS ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОПЕРАЦІЙОГО МЕНЕДЖЕРА	272

SOFT SKILLS В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сидоренко А. І.,

*кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з якості освіти
Приватного закладу вищої освіти «Міжнародний класичний університет
імені Пилипа Орлика», доцент кафедри психології та педагогічної освіти,
м. Миколаїв, Україна*

Сучасна система вищої освіти стоїть перед викликами стрімкої цифровізації, глобалізації та зміни парадигм професійної підготовки. Поряд із розвитком фахових (hard) навичок, усе більшої значущості набувають м'які навички (soft skills) – комунікативні, емоційні, організаційні та соціальні компетентності, які забезпечують успішну адаптацію випускника до умов сучасного ринку праці. У цьому контексті роль закладу вищої освіти (ЗВО) полягає не лише у трансляції знань, але й у формуванні всебічно розвиненої особистості.

Світовий досвід свідчить про орієнтацію професійної освіти на формування «м'яких» (soft skills) і «жорстких» (hard skills), а так само «цифрових» (digital skills) навичок у їх єдності [1]. Проблема формування педагогічної компетентності відображена в роботах таких дослідників: С. Каргопольцевої, А. Тіссен, М. Світкіної, А. Маркової, М. Дудіна та ін.

Під soft skills розуміють універсальні навички, що не залежать від спеціальності, але є вирішальними у професійній діяльності. До них належать:

- міжособистісна комунікація;
- емоційний інтелект;
- критичне мислення;
- тайм-менеджмент;
- командна робота;
- здатність до навчання протягом життя (lifelong learning);
- лідерство та відповідальність.

Ці навички стали основою ключових компетентностей Європейської рамки кваліфікацій (EQF), що визначає освітні орієнтири для ЗВО.

Єдиного переліку м'яких навичок не існує, кожна дослідницька група виділяє свою класифікацію. Однак найбільш повний перелік і категорії сформовані світовим дослідженням World Economic Forum в Future of Jobs report. У дослідженні брали участь світові роботодавці-драйвери різних галузей, виділено 35 soft skills. При цьому всі навички розділені на 3 ключові групи: здібності, базові навички, кросфункціональні навички. До першої групи були віднесені: когнітивні здібності (гнучкість, креативність, чутливість до проблем візуалізація та ін.) та фізичні здібності. У другій групі подані такі базові навички: контент-навички (активне навчання, усна і письмова комунікація, інформаційна грамотність тощо) та процесні

навички (активне слухання, критичне мислення, самоаналіз). І крос-функціональні навички включають: соціальні навички; навички вирішення складних завдань; управління ресурсами; системні та технічні навички [1].

За даними досліджень OECD та Всесвітнього економічного форуму, роботодавці все частіше звертають увагу на особистісні якості працівників. Особи з розвченими soft skills:

- швидше адаптуються до нових умов;
- демонструють проактивність;
- ефективно працюють у команді;
- краще справляються зі стресом і викликами.

У ЗВО спостерігається недостатня увага до розвитку soft skills, а саме рівня формування особистісних установок здобувачів щодо важливості розвитку soft skills; обмеженість можливостей прояву, складності діагностики soft skills та ін.

Отже, ЗВО необхідно впроваджувати стратегії розвитку м'яких навичок для підготовки конкурентоспроможних фахівців, які здатні не лише знати, але й діяти. Викладач вищої школи перестає бути лише транслятором знань – він перетворюється на наставника, фасилітатора та модератора освітнього процесу. Його завдання:

- створення навчального середовища, що стимулює самостійність та ініціативність;
- використання активних методів навчання: дебатів, кейсів, ділових ігор;
- формування культури зворотного зв'язку;
- підтримка особистісного розвитку здобувачів освіти.

Інтеграція soft skills у навчальні програми ЗВО здійснюється через такі моделі впровадження:

- інтеграція в наявні дисципліни (наприклад, розвиток критичного мислення під час аналізу літератури або кейсів);
- створення міждисциплінарних курсів («Комунікація в професійному середовищі», «Основи самоменеджменту» тощо);
- позанавчальна діяльність: участь у студентських проєктах, дебатних клубах, волонтерстві;
- цифрові платформи: використання онлайн-курсів, симуляцій, чат-ботів для тренування навичок.

У сучасному світі, де технології розвиваються зі стрімкою швидкістю, soft skills стають визначальним фактором професійного успіху. Аналітики світових компаній визначають, що саме ці навички стануть ключовим фактором успішності працівників на ринку праці 2025 року [2]. До ключових soft skills сучасного ринку праці у 2025 року були віднесені: емоційний інтелект; адаптивність та резилієнтність; крос-культурна комунікація; цифрова емпатія; системне та критичне мислення.

Визначимо виклики і перспективи формування soft skills в освітній діяльності ЗВО. Серед викликів можна назвати: формальне ставлення до м'яких навичок; брак підготовки викладачів; складність оцінювання soft skills. До перспектив діяльності ЗВО з означеного питання – створення національних рамок оцінювання soft skills; включення цих навичок до кваліфікаційних характеристик; міжнародні освітні проєкти та мобільність як каталізatori soft skills.

У здобувачів освіти потрібно розвивати уміння ефективно навчатися; емоційний інтелект; креативність; відкритість; критичне мислення; вміння опрацьовувати інформацію; внутрішню мотивацію [3].

Отже, м'які навички перестають бути факультативним елементом вищої освіти – вони стають її серцевиною. Ефективна освітня діяльність ЗВО повинна бути орієнтована на всебічний розвиток здобувача вищої освіти як майбутнього професіонала, лідера, громадянина. Системний підхід до формування soft skills забезпечить якість вищої освіти, відповідність випускників реаліям сучасного світу та їхню конкурентоспроможність на глобальному ринку праці. Soft skills перетворюються з додаткових переваг на ключовий фактор конкурентоспроможності. Успішними стануть фахівці, які зможуть поєднати технічні знання з розвиненими соціальними компетенціями та адаптивністю до змін.

Література:

1. Муравйова І. О., Мар'янюк Я. Г., Осадча А. О. Soft skills у сучасних реаліях української освіти. URL: <file:///C:/Users/user/Desktop/Soft%20skills/%D0%A1%D0%BE%D1%84%D1%82%D1%81%D0%BA%D1%96%D0%BB%D0%B7.pdf>
2. Плотникова О. Soft skills для сучасного ринку праці, тенденції 2025 року. URL: https://www.epiprosvita.org/blog/soft-skills-dlya-suchasnogo-rinku-praci-tendenciyi-2025-roku?gad_source=1&gad_campaignid=22136394682&gbraid=0AAAAAqWR059Vu6VVhHQIcgpUiIyGxFMOT&gclid=EAIaIQobChMI7p6o_JzDjQMVExiiAx3LhABzEAMYAyAAEgKqiPD_BwE
3. Soft-skills та критичне мислення. Які навички знадобляться дітям у XXI столітті. URL: <https://suspilne.media/62334-soft-skills-ta-kriticne-mislennaaki-navicki-znadoblatsa-ditam-u-xxi-stolitti/>